

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

4. Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія. Донецьк : ПРОМІНЬ, 2012. 640 с.

5. Фараон О. В. Повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення : автореф. дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.09. Київ : НАВС, 2016. 20 с.

6. Івасюк І. Г. Інститут «повідомлення про підозру» нового кримінального процесуального законодавства України. *Митна справа*. 2013. № 4 (88). Ч. 2. Кн. 2. С. 74–79.

7. Лисюк Ю. В. Окремі аспекти набуття процесуального статусу підозрюваного у досудовому розслідуванні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. Т. 11. № 2. С. 56–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/-vaau_2014_11_2_9.

8. Аленін Ю. П., Гловюк І. В. Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 161–169.

Маринич Юлія Володимирівна,
аспірант Інституту держави і права
ім В. М. Корецького НАН України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Оголошення воєнного стану зумовлює не лише зміну у суспільному житті держави, а й зміну її законодавства. Зокрема, це стосується й кримінально-процесуальних інститутів. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 01.05.2022 Кримінальний процесуальний кодекс України ознаменувався низкою новацій, що стосуються реалізації кримінально-процесуальних норм в умовах воєнного стану [1]. Не виключенням стали і заходи забезпечення кримінального провадження, а саме тимчасовий доступ до речей та

документів. Тому, ми пропонуємо проаналізувати правове регулювання вказаного інституту в умовах воєнного стану.

Тимчасовий доступ до речей і документів полягає у наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої знаходяться такі речі і документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та вилучити їх (здійснити їх виїмку). Тимчасовий доступ до електронних інформаційних систем, комп'ютерних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку здійснюється шляхом зняття копії інформації, що міститься в таких електронних інформаційних системах, комп'ютерних системах або їх частинах, мобільних терміналах систем зв'язку, без їх вилучення. Тимчасовий доступ до речей і документів здійснюється на підставі ухвали слідчого судді, суду. Рішення про здійснення тимчасового доступу до речей та документів покладається на слідчого суддю, яким є суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні [2].

У кримінальному провадженні слідчий суддя є гарантом дотримання прав людини та можливості безперешкодної реалізації принципу змагальності сторонами кримінального провадження.

Як зазначає А. Р. Туманянц, повноваження слідчого судді охоплюються забезпеченням додержання конституційних прав і свобод людини та громадянина в досудовому розслідуванні. Інститут слідчого судді – це шлях до вирішення проблеми мінімізації обвинувального ухилу під час досудового розслідування у вітчизняному кримінальному процесі. Основною метою здійснення такого контролю на цій стадії кримінального процесу є захист прав і законних інтересів учасників кримінального судочинства, розширення дії змагальності сторін у досудовому провадженні. Для її досягнення перед судовим контролем постає низка завдань: 1) запобігти неправомірним діям і рішенням, що порушують конституційні права та свободи громадян; 2) відновити права, безпідставно порушені органами досудового розслідування; 3) сприяти ухваленню правосудного вироку під час вирішення справи по суті [3, с. 896].

Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 01.05.2022 встановлено, що для забезпечення безперешкодного здійснення досудового розслідування та виконання поставлених перед слідчим та прокурором завдань такі повноваження виконує керівник

відповідного органу прокуратури з урахуванням вимог статті 37 Кримінального процесуального кодексу України за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором [1]. Тобто, фактично, на керівника відповідного органу прокуратури покладені обов'язки по розгляду та ухвалення рішення про застосування тимчасового доступу до речей та документів.

На наше переконання, вищевказаними змінами відбулося суміщення процесуальних функцій – судового контролю та прокурорського нагляду в одній особі, що значним чином порушує засаду змагальності та можливість об'єктивного вирішення питання про надання дозволу на проведення тимчасового доступу до речей та документів.

У кримінальному провадженні прокурор та слідчий є стороною обвинувачення та, відповідно, є зацікавленими в отриманні ухвали про тимчасовий доступ до речей та документів. Так, подібне правове регулювання може сприяти зловживанню повноваженнями.

Отже, можна зробити висновок, що встановлення особливого режиму розгляду та ухвалення рішення про тимчасовий доступ до речей та документів є недоцільним та порушує ряд принципів кримінального провадження. Вищезазначене делегування обов'язків ми вважаємо невідповідним чинному законодавству та засадам кримінального провадження навіть у складних та непередбачуваних умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : затв. Законом України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>.

3. Туманянц А. Р. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судових функцій у досудовому провадженні. *Форум права*. 2011. № 2. С. 896–901. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-jour/nals/FP/2011-2/11tarudp.pdf>.